



Lijepa završnica ramazana (Meka)

Hatib: dr. Fejsal b. Džemil Gazavi

24. ramazan 1447. po Hidžri / 13. mart 2026.

Sva hvala i zahvala pripadaju Allahu. Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo, i Njemu se utječemo od zla naših duša i od naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga ne može u zabludu odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik. Neka su Allahova milost, blagoslov i spas na njega, njegovu porodicu i ashabe.

“O vjernici, bojte se Allaha onako kako se treba bojati i umirite samo kao muslimani.”
(Ali Imran, 102)

O vjernici, odazovite se svome Gospodaru, iskoristite dane koji su ostali od mjeseca ramazana, razmišljajte o svom završetku, i svaku izgubljenu priliku iz dana nemara zamijenite još većim trudom u pokornosti. Nemojte biti lijeni kada su u pitanju dobra djela, koja su vam nadohvat ruke, niti posustajati, niti biti nemarni prema ovim velikim prilikama, pa da budete uskraćeni za veliko dobro.

Ibn Redžeb, Allah mu se smilovao, rekao je: “Pošto su se u ramazanu umnožili uzroci oprosta, onda je onaj kome izmakne oprost u njemu zaista uskraćen u najvećoj mjeri.”

Znaite da je među najvećim dobicima i najvrednijim zaradama to da Allah robu otvori vrata Svoje milosti, pa on to iskoristi i ustraje u činjenju dobra, nadajući se nagradi svoga Gospodara. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nekim svojim ashabima posvjedočio je Džennet i visoke stepene iako je od njihovog prihvatanja islama pa do smrti prošlo tek nekoliko sati, tokom kojih su se borili uz njega i bili ubijeni, pa ih je Allah počastio šehadetom na Njegovom putu.





Tako se prenosi da je jednom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, došao čovjek u željeznom oklopu, prekrivenog lica, i rekao: "Allahov Poslaniče, da li da se borim ili da primim islam?" Poslanik mu reče: "Primi islam, pa se onda bori." On je primio islam, zatim se borio i poginuo. Tada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Uradio je malo, a postigao puno", tj. postigao je veliku nagradu.

Ovaj hadis ukazuje na to da se velika nagrada može postići i malim djelom, kao vid Allahove dobrote, počasti, dobročinstva i milosti. Ovaj čovjek je svojim prihvatanjem islama postigao uspjeh, stepen šehida i veliko dobro u džennetskim blagodatima. Također, hadis ukazuje na to da se djela vrednuju po njihovom završetku: ko u početku života griješi, a potom se pokaje i popravi na kraju, ostavi grijehe i odustane od njih, bit će mu oprošteno ono što je ranije činio.

Zato, Allahovi robovi, nastojmo uzeti što više darova našeg Plemenitog Gospodara, budimo postojani u Njegovoj pravoj vjeri i klonimo se grijeha i posrtaja. Život brzo prolazi, a smrt prekida sve nade. Moramo se pripremiti, jer dolazak smrti je neminovan, a ono što je prošlo ne može se vratiti.

Ibn Dževzi, Allah mu se smilovao, rekao je: "Allahovi robovi, kakva je ovo nemarnost i zaslijepljenost, a imate vid? Kakav je ovo san, a budni ste? Kako ste zaboravili opskrbu, a na putovanju ste? Gdje su oni prije vas – zar ne razmišljate? Zar ne vidite kako ih je smrt zadesila, iznenada, pa nisu mogli ni oporuku ostaviti, niti se porodici vratiti."

Allah se smilovao onome ko oslobodi svoju dušu od robovanja strastima, ko o njoj razmišlja prije svoje smrti, ko od svoga bogatstva uzme opskrbu za svoje siromaštvo i od svoga zdravlja pripremi zalihu za kabur, prije nego što prođe vrijeme popravka i nastupi propast.

O vjernici, pozivam sebe i vas da ne gubimo nadu u Allahovu milost i da ne očajavamo. Bez obzira na to kakvo bilo stanje čovjeka u prošlosti, koliko je bio nemaran i predan beskorisnim stvarima, prilika je još uvijek otvorena, a trgovina s





Allahom je sigurni dobitak. Onaj ko je bio nemaran prema svom Gospodaru, ne preostaje mu ništa drugo osim da Mu se vrati, kajući se za ono što je prošlo.

Ibn Tejmijja, Allah mu se smilovao, rekao je: "Ko poćini grijeh pa se pokaje nalikuje svom ocu. A ko lići svom ocu, nije ućinio nepravdu." Zaista, braćo, ko nalikuje našem ocu Adem, alejhis-selam, pa prizna svoj grijeh, pokaje se i ostavi ga, Allah će ga odabrati i uputiti. A ko nalikuje Iblisu, u oholosti i ustrajnosti u grijehu, sve se više udaljava od Allaha i biva odbaćen.

Došlo je vrijeme, dok se nalazimo u završnici mjeseca oprosta, da požurimo s pokajanjem i da ga ne odgađamo. Ko se ne pokaje u ramazanu, pa kada će? Ko se ne vrati svome Gospodaru u ovim blagoslovljenim noćima, pa kada će? Najbolji dan pokajnika je dan njegovog pokajanja. Kako je velika njegova radost zbog povratka i kako je lijepa njegova sreća nakon udaljenosti kada se, razborito, vrati svome Gospodaru, pa mu Allah izbriše grijehe koje je poćinio. Istinit je govor Uzvišenog: "Allah će njihova hrđava djela u dobra promijeniti." (El-Furkan, 70)

Jahja b. Muaz, Allah mu se smilovao, rekao je: "Pokajnik ima počast kojoj nema ravne – Allahovu radost zbog njegovog pokajanja."

O vjernici, ovo je hitan poziv svima onima koji su bili nemarni i koji su se ogriješili prema sebi, i svima koji osjećaju manjkavost kod sebe, a svi smo manjkavi, da nadoknade propušteno u vremenu koje im je preostalo i isprave ono što su pokvarili. Sve što danas uradimo, bit će saćuvano za nas i naći ćemo ga na onome svijetu, kada sretnemo svoga Gospodara. Dani su riznice koje ljudi pune dobrim i lošim djelima. Na Sudnjem danu te će se riznice otvoriti: bogobojazni će u njima naći ćast i dostojanstvo, a grešnici žalost i kajanje.

Mjesec posta bit će svjedok za nas ili protiv nas: svjedoćit će za one koji su se trudili u postu, noćnom namazu, dobroćinstvu i lijepom ponašanju, a protiv onih koji su bili nemarni i okretali svoja lica od dobra. Zato požurimo, svedimo raćun sa svojim dušama i iskoristimo ono što je ostalo od mjeseca ramazana, moćda time nadoknadimo propušteno.





Da nam je znati ko će od nas dočekati sljedeći ramazan, a ko će prije toga preseliti... Vidjeli smo one koji su umrli prije nego što je mjesec završio, smrt ih je iznenadila i zauvijek "zakopala" njihove nade i snove.

O vjernici, znajte da će najveću nagradu i najveći udio u dobru imati oni koji su dočekali ramazan, opskrbili se bogobojaznošću i vjerom, koristili drugima na različite načine i činili im dobročinstvo, savjetovali ljude i pozivali ih na put istine i dobra, i da se vrate svome Gospodaru.

Evo, naš gost već se sprema za odlazak, njegovi dani su na izmaku, a rastanak je blizu. Sretan i uspješan je onaj ko je uspio dovršiti svoja djela iskreno, i ko na kraju preispituje sebe i traži oprost, jer se djela vrednuju po ispravnom i upotpunjenom završetku, a ne po manjkavom početku.

Jedan od znakova kabula (primanja) ibadeta jeste da čovjek bude iskren i da čini dobro, a istovremeno strahuje da neće biti prihvaćeno, kao što Uzvišeni kaže: "i oni koji od onoga što im se daje udjeljuju, i čija su srca puna straha zato što će se vratiti svome Gospodaru" (El-Mu'minun, 60).

Tako su činili i prvi muslimani: trudili su se da djelo urade što bolje, a zatim su brinuli da li će biti primljeno i strahovali su da će biti odbačeno i poništeno. Alija, radijallahu anhu, rekao je: "Više se brinite o prihvatanju djela, nego o samom djelu." Zato uvijek imajmo na umu riječi Uzvišenog: "Allah prima samo od bogobojaznih" (El-Maida, 27).

O vjernici, kao što će ramazan proći i nestati, tako će i svaki od nas proći i njegov će edžel doći. Životni vijekovi su ograničeni, a udisaji izbrojani. Neki mudraci su rekli: "Kako da se raduje dunjaluku onaj kome dan ruši mjesec, mjesec ruši godinu, a godina ruši život? Kako da se raduje dunjaluku onaj koga njegov život vodi ka smrti?"

Uzmimo pouku iz toga, kako je to samo velika opomena!

O muslimani, ostanimo čvrsti u našem zavjetu prema Gospodaru: ne prekidajmo ibadet, ne budimo nemarni u pokornosti Njemu i postupajmo po riječima Uzvišenog: "i sve dok si živ, Gospodaru svome se klanjaj!" (El-Hidžr, 99).





Mnogo upućujmo dovu Allahu da nas učvrsti u vjeri, da nam podari lijep završetak i da najbolji dani na dunjaluku budu naši posljednji dani, a najbolja djela ona na kraju.

Podsjećam sebe i vas da se, dok smo na pragu mjeseca ševala, ustrajno pridržavamo Allahovih propisa: da izvršavamo propisane ibadete u njihovo vrijeme, a među njima je i izdavanje sadekatul-fitra, na kraju ovog mjeseca, onima kojima on pripada.

Dan Ramazanskog bajrama je dan radosti i pokornosti, nemojmo ga pretvoriti u dan nemara i grijeha. Sunnet je da se u njemu pridržavamo sljedećih adaba: učimo tekbire, okupamo se, obučemo najljepšu odjeću i prije bajram-namaza pojedemo nekoliko datula. Uljepšajmo ovaj dan održavanjem rodbinskih veza, međusobnim posjetama i čestitanjem.

U danima ševala preporučeno je postiti šest dana nakon Bajrama, prema riječima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko isposti ramazan, a zatim isposti šest dana ševala, kao da je postio cijelu godinu."

Blago onima koji to iskoriste.

I na kraju, budite svjesni da ste u jednom od najodabranijih dana, pa donosite mnogo salavata i selama na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, najboljeg čovjeka koji je klanjao, postio i provodio noći u ibadetu, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Odazovite se naredbi svoga Gospodara: "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56).

